

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет музичного мистецтва і хореографії
Кафедра інструментально-виконавської майстерності

Проректор з науково-методичної та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
2022 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФОРТЕПАННИЙ ДУЕТ»

для студентів

спеціальності
освітнього рівня
освітньої програми:

025 «Музичне мистецтво»
першого (бакалаврського)
025.00.03 Інструментальне
виконавство (фортепіано)

Київ – 2022

Розробник: Беренбейн Інеса Самійлівна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності

Викладачі: Свириденко Наталія Сергіївна, кандидат мистецтвознавства, професор кафедри інструментально-виконавської майстерності, народна артистка України;
Беренбейн Інеса Самійлівна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності;

Гумінюк Станіслав Павлович, доктор мистецтва, доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності

Протокол № 7 від «07» вересня 2022 року

Завідувач кафедри _____ Катерина ЗАВАЛКО
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми
(керівником проектної групи)

025.00.03 Інструментальне виконавство (фортепіано)
(назва освітньої програми)

____.____.2022р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи) _____ Наталія СВИРИДЕНКО
(підпис)

Робочу програму перевірено

____.____.2022 р.

Заступник декана _____ ІННА ТКАЧЕНКО

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	<i>Денна</i>	
Вид дисципліни	<i>Обов'язкова</i>	
Мова викладання, навчання та оцінювання	<i>Українська</i>	
Загальний обсяг кредитів/ годин	<i>4/120</i>	
Курс	<i>1</i>	
Семестр	<i>1</i>	<i>2</i>
Кількість змістових модулів за розподілом:	<i>2</i>	
Обсяг кредитів	<i>2</i>	<i>2</i>
Обсяг годин, у тому числі:	<i>60</i>	<i>60</i>
Аудиторні	<i>36 годин</i>	<i>36 годин</i>
Модульний контроль	<i>4 години</i>	<i>4 години</i>
Семестровий контроль	<i>-</i>	<i>-</i>
Самостійна робота	<i>20 годин</i>	<i>20 годин</i>
Форма семестрового контролю	<i>-</i>	<i>залік</i>

Мета навчальної дисципліни

Мета курсу – формування навичок ансамблевої гри та спеціальних фахових знань / вмінь дуетного музикування, що є важливою складовою професійної компетенції бакалавра музичного мистецтва.

Завдання курсу:

- ознайомлення з репертуаром для фортепіанного дуету та прикладною складовою ансамблевої літератури шляхом ескізного опанування нотного тексту за допомогою техніки читання з листа;
- формування навичок інструментально-диференційованого підходу в роботі над різними жанровими формами та стилями фортепіанного ансамблю як: оригінальний твір, аранжування, транскрипція, клавір симфонічного твору;
- розвиток ритмо-інтонаційних основ ансамблевого виконавства;
- формування стилістичного концепту інтерпретації та створення виконавської концепції;
- підготовка до концертної практики;
- розвиток артистизму та сценічної культури

Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки й

		виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1	Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
	ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
	ЗК 4	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
	ЗК 5	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
	ЗК 6	Навички міжособистісної взаємодії.
	ЗК 7	Здатність бути критичним і самокритичним.
	ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК 9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК 11	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК 1	Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.
	СК 2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.
	СК 3	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
	СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки й взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
	СК 5	Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
	СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
	СК 7	Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
	СК 9	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
	СК 10	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
	СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.
	СК 12	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
	СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
	СК 14	Здатність демонструвати базові навички

		ділових комунікацій.
	СК 17	Здатність застосовувати традиційні та альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
	СК 18	Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Програмні результати навчання	
ПРН 1	Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності.
ПРН 2	Володіти методами й навичками оркестрової та ансамблевої гри, репетиційної роботи і концертних виступів.
ПРН 3	Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.
ПРН 4	Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
ПРН 5	Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.
ПРН 8	Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
ПРН 10	Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом.
ПРН 11	Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській, менеджерській практичній діяльності.
ПРН 12	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні історико-стильові напрями та жанрові форми фортепіанного ансамблю);
- історичні та теоретичні передумови формування фортепіанного ансамблевого музикування та його роль в розвитку музичної культури і фортепіанного виконавства;
- ансамблевий репертуар та жанрово-стильові особливості ансамблевого виконавства;

ВМІТИ:

- практично реалізувати піаністичну культуру в ансамблевому музикуванні;
- застосовувати принципи діалогічного та цілісно-драматургічного мислення в репетиційній роботі та концертній практиці;
- проаналізувати жанрово-стилістичні особливості твору та обґрунтувати виконавську концепцію;
- реалізувати свої знання і навички в педагогічній роботі та концертному виконавстві.

3. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план навчання

Назва змістових модулів, тем	Ус бо го	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Само стійн а
		Л е к ці ї	Се мі на ри	Пра кти чні	Лаб ора тор ні	Інд ивід уал ьні	
Змістовий модуль 1. Знайомство з жанровими формами фортепіанного дуету: оригінальні фортепіанні ансамблі, аранжування, транскрипції, клавіри симфоній,							
Тема 1. Розвиток техніки читання з листа в класній роботі (клавіри симфоній Й.Гайдна, В.А.Моцарта, Л. Ван Бетховена; транскрипції І.С.Баха сонат Кореллі, Вівальді; аранжування інструментальних сонат і клавірних концертів І.С.Баха	18			18			10
Тема 2. Твори малої форми та аранжування романсової літератури	18			18			10
Модульний контроль	4						

Самостійна робота	20						
Разом	60						
Усього за I семестр	60						
Змістовий модуль 2. Формування виконавської концепції							
Тема 1. Соната (концерт), сюїта	18			18			10
Тема 2. Фантазія, рапсодія	18			18			10
Модульний контроль	4			4			
Самостійна робота	20						
Разом	60						
Усього за II семестр	60						
Усього за I курс	120						

4. Програма навчальної дисципліни

«Фортепіанний дует»

Змістовий модуль 1. Знайомство з жанровими формами фортепіанного дуету: оригінальні фортепіанні ансамблі, аранжування, транскрипції, клавіри симфоній

Тема 1. Розвиток техніки читання з листа в класній роботі (клавіри симфоній Й.Гайдна, В.А.Моцарта, Л. Ван Бетховена; транскрипції І.С.Баха сонат Кореллі, А.Вівальді; аранжування інструментальних сонат і клавірних концертів І.С.Баха)

Формування синхронного часо-просторового досвіду прочитання тексту, опрацювання ритмо-інтонаційної ідеї та симфонізації фактури засобами піаністичної виразності.

Тема 2. Твори малої форми та аранжування романсової літератури

Особливості інтерпретації мініатюрних композицій, осмислення музичного часопростору, мелодико-декламаційна виразність та методи досягнення піаністичної пластики в інтонуванні, діалогізм як принцип ансамблевого консенсусу.

Змістовий модуль 2. Формування виконавської концепції.

Тема 1. Соната (концерт), сюїта

Композиційна структура тріо-сонати, барокового концерту, класичної сонати та романтичної сюїти. Стильові особливості піаністичної техніки в роботі над творами епохи бароко, класицизму та романтизму.

Тема 2. Фантазія, рапсодія

Принцип наскрізності драматургічного розвитку як основа композиційних структур розгорнутих концертних форм вільної побудови. Органічність дуєтного мислення. Ритміка і пульсація як фундамент ансамблевої злагодженості.

5. Контроль навчальних досягнень

5.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування практичних занять	1	36	36	36	36
Робота на практичному занятті	10	36	360	36	360
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	2	50	2	50
Разом		-	456	-	456

Формою контролю знань та вмінь студентів з курсу «Фортепіанний дует» є модульні контрольні роботи та залік (2 семестр).

5.2 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Форми проведення	Критерії оцінювання	Бали
Модульний контроль 1		
Прослуховування під час роботи в класі	Читання з листа	8
	Розуміння інтонаційно-драматургічної структури твору малої форми	8
	Знання власної партії, слуховий контроль, ансамблева синхронність, інтонаційний діалог	9
Максимальна кількість балів		25
Модульний контроль 2		
Прослуховування під час роботи в класі	Повний обсяг виконання твору, розуміння індивідуально-стильового концепту	8
	Відчуття ансамблю	8
	Створення виконавської концепції та готовність до концертного виступу	9
Максимальна кількість балів		25
Модульний контроль 3		
Прослуховування під час роботи в класі	Повний обсяг виконання твору, розуміння індивідуально-стильового концепту	8
	Відчуття ансамблю	8
	Створення виконавської концепції та готовність до концертного виступу	9
Максимальна кількість балів		25
Модульний контроль 4		
Прослуховування під час роботи в класі	Повний обсяг виконання твору, розуміння індивідуально-стильового концепту	8
	Відчуття ансамблю	8
	Створення виконавської концепції та готовність до концертного виступу	9
Максимальна кількість балів		25

За необхідності модульний контроль може відбуватися дистанційно: кожен учасник ансамблю записує свою партію і самостійно завантажує її у створену папку на Google Диску кафедральної пошти.

5.3 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Формою проведення семестрового контролю є залік у II семестрі. Залік проходить у формі залікового уроку або сценічного виступу. На залік виноситься 1 або 2 твори відповідного рівня складності (див. Орієнтовний репертуар).

Критерії оцінювання

35-40 балів	Студент продемонстрував високий рівень фахової підготовки, розуміння ансамблевої єдності і стильових особливостей твору, досконале володіння засобами піаністичної виразності, артистизм і сценічну культуру.
30-34 бали	Студент продемонстрував достатньо високий рівень фахової підготовки, розуміння ансамблевої єдності і стильових особливостей твору, прийнятне володіння засобами піаністичної виразності, артистизм і сценічну культуру.
25-29 балів	Студент продемонстрував достатньо переконливий рівень фахової підготовки, розуміння ансамблевої єдності і стильових особливостей твору, переконливе володіння засобами піаністичної виразності, артистизм і сценічну культуру. Наявні деякі текстові помилки, незначне порушення інтонаційної логіки.
20-24 бали	Студент продемонстрував посередній рівень фахової підготовки, порушення ансамблевої єдності і стильових особливостей твору, посереднє володіння засобами піаністичної виразності, недостатню впевненість і переконливість виконання.
15-19 балів	Студент продемонстрував достатній рівень фахової підготовки. Однак виявив недосконале володіння технічною майстерністю, відчуттям ансамблю, інтонаційної пластики, стилю виконуваного твору. Програма заниженого рівня складності. Текст відтворений з численними неточностями.
10-14 балів	Студент продемонстрував низький рівень фахової підготовки. Не відчуває ансамбль. Технічний ресурс дуже обмежений. Програма не відповідає вимогам.
0-9 балів	Незадовільний рівень фахової підготовки, програма не вивчена.

6. Шкала відповідності оцінок

100-бальна шкала оцінювання

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому переконливий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

I семестр		II семестр		
Модулі	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
Назва модуля	Знайомство з жанровими формами фортепіанного дуету: оригінальні твори, аранжування, транскрипції, клавіри симфоній		Формування виконавської концепції	
Заняття	1-36		37-72	
Практичні	18	18	18	18
Теми занять	Тема 1. Розвиток техніки читання з листа в класній роботі (клавіри симфоній Й.Гайдна, В.А.Моцарта, Л. Ван Бетховена; транскрипції І.С.Баха сонат Кореллі, Вівальді; аранжування інструментальних сонат і клавірних концертів І.С.Б	Тема 2. Твори малої форми та аранжування романсової літератури	Тема 1. Соната (концерт), сюїта	Тема 2. Фантазія, рапсодія
Кількість балів за модуль	1*36 = 36 10*36 = 360		1*36 = 36 10*36 = 360	
Самостійна робота – кількість балів	5*2=10		5*2=10	
Види поточного контролю	Модульне контрольне прослуховування – 25*2= 50 б.		Модульне контрольне прослуховування – 25*2=50 б.	
Усього	456		456	
Підсумковий контроль			залік	
Коефіцієнт			Усього до заліку 456 бал (що прирівнюється до 100 балів з урахуванням коефіцієнту 4,56)	

8.Орієнтовний репертуар

1. Арутюнян А., Бабаджанян А. «Вірменська рапсодія», "Ноктюрн"
2. Барток Б. «Перерване інтермеццо»
3. Бах І.С. Бранденбурзькі концерти, Шість тріо-сонати (аранжування В.Бабіна)
4. Бетховен Л. Соната Ре мажор Op. 6, Шість варіацій Ре мажор, Варіації на тему Вальдштейну, Три марші Op. 45. Симфонії
5. Брамс Й. Вальси, Варіації на тему Шумана Op. 23, «Угорські танці» (зошити 1-2)
6. Вебер К.-М. Сонатина №1, Анданте з варіаціями №4, Тема з варіаціями Op. 60
7. Гайдн Й. «Угорське рондо». Симфонії
8. Гершвін Дж. Чотири п'єси
9. Дворжак А. Легенди Op. 59, «Слов'янські танці» Op.45 (зошити 1-2)
- 10.Жук О. Концертіно
- 11.Золотухін В. «Американський альбом»
- 12.Колодуб Ж. Сюїта
- 13.Ліст Ф. «Урочистий полонез», Соната
- 14.Лютославський Л. Варіації на тему Паганіні
- 15.Мендельсон Ф. Анданте та варіації Сі-бемоль мажор, «Блискуче алегро»
Ля мажор.
- 16.Мийо Д. «Скарамуш»
- 17.Моцарт В. А. Варіації Соль мажор, Соната Ре мажор, Соната Фа мажор.
Симфонії
- 18.Прокоф'єв С. Тема з варіаціями
- 19.Пуленк Ф. Соната
- 20.Скорік М. Джазові обробки
- 21.Шнітке А. «Ревізька казка»
- 22.Шопен Ф. Варіації Ре мажор, Рондо, Фантазія
- 23.Шостакович Д. Концертіно, Сюїта
- 24.Шуберт Ф. Велика соната Сі-бемоль мажор, Фантазія фа мінор, Фантазія
соль мінор, марші, лендлери, Соната До мажор, Три героїчні марш Op.
27
- 25.Шуман Р. Фантазія Op. 1

9. Методичне забезпечення курсу

Основна література

1. Берегова О. Сильові тенденції в камерній музиці українських композиторів 80–90-х років ХХ сторіччя: ситуація постмодерну // Українське музикознавство. Вип. 29. К.: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2000. С. 103–108.
2. Боровик М. К. Український радянський камерно-інструментальний ансамбль. К.: Музична Україна, 1968. 207 с.
3. Дика Н. О. Камерно-інструментальний ансамбль в Україні. Творчість і виконавство (1960–1980 рр.): Автореф. дис... канд. мист.: 17.00.03 / ІМФЕ ім. М.Рильського. К., 2001. 18 с.
4. Пляченко Т.М. Методика роботи з музично-інструментальними колективами : навч.-метод. посібник [для студ. мистецького ф-ту пед. університету] / Т.М. Пляченко; [Рекомендовано Мін. освіти і науки України]. – Кіровоград : «Імекс-ЛТД», 2009. – 232 с.
5. Сирятська Т. О. Виконавська інтерпретація в аспекті психології особистості музиканта-артиста : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 – Музичне мистецтво / Сирятська Тетяна Олександрівна ; Харк. держ. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. — Харків, 2011. — 18 с.

Додаткова література

1. Сумарокова В. Г. «Авторський» і «виконавський» текст как об'єкт дослідження в теорії музичного виконавського мистецтва / В. Г. Сумарокова // Київське музикознавство : зб. статей / Київське держ. муз. уч-ще ім. Р. М. Глієра. — К., 2001. — Вип. 7 : Текст музичного твору: практика і теорія. — С. 171–180.
2. Шип С. Музична форма від звуку до стилю : навч. посібник / С. В. Шип. — К. : Заповіт, 1998. — 367 с.